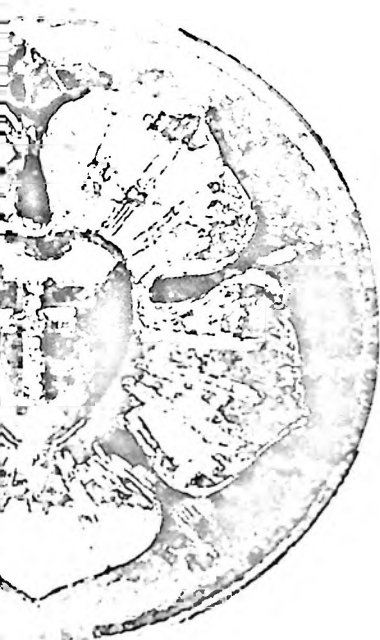

LUTHERSK KIRKETIDENDE

MENIGHETSAKULTURETS
BIBLIOTEK

INNHOLD

«Vennskapets sakrament» / Om dåpens løfte og løftet i dåpen... / Fra bokfronten / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

Langfredag – Hilde Barsnes

Langfredag aften – Stephen Reid

Påskedag – Jørund Midttun

Vi er «åndelige veiledere» i menighetene, men bare vi vet hvordan det står til i eget indre liv

«Vennskapets sakrament»

Tomhet og nedstemthet har noe av folkesykdommens karakter over seg, sier Paul Otto Brunstad i sin bok «Seierens Melankoli». Sorg, tristhet og ensomhet blir våre følgesvenner, samtidig som vi lengter etter nærvær og gode relasjoner. Familiene lever ofte langt fra hverandre, både geografisk og psykologisk.

Venner tar plassen. Men venner kan komme og gå.

Så blir vi ensomme selv om det er mange mennesker rundt oss. Også i menighetene går mennesker ensomme omkring. Noen stakkars få aktive tar ansvar, men kjenner seg fort skyldige når andre kommer og lengter etter et fel-

lesskap som de ikke finner. Gjestfrie, inkluderende menigheter blir et forventingskrav og et komplisert prosjekt som sliter ut mang en betalt og ubetalt medarbeider i Guds rike. De såkalt helbredende fellesskapene skaper kanskje iblant flere sår enn de leger, i alle fall hvis en er blind for realiteten av at der mennesker finnes, der vil det med nødvendighet også oppstå nye sår.

For prester kan dette bli krevende og komplisert. Kravene kommer innenfra og utenfra. Noen flytter mye, noen strever i relasjonene til sine aller nærmeste, og mange kan kjenne at selve yrkesrollen gjør ensom. Det er vel ikke så underlig å tenke seg at hvis en er prest, så blir en sett på som prest også når en følger sønnen sin på fotballbanen, eller når en kjøper grønnsaker i butikken. Omgivelsene vet hvem en er, og det er ikke så lett å tre ut av rollen. En kan få intime

betroelser når en minst venter det, og det forventes at en til stadighet er rede til å gi mennesker trøst på veien. For noen er det også vanskelig å finne gode venner i menigheten der en arbeider. Noe handler om at en blir plassert på en rangstige som skaper avstand. Det kan handle om sjalusi og misunnelse. Mange prester synes det er vanskelig å velge venner i menigheten, fordi andre vil lure på hvorfor ikke de blir inkludert og invitert.

Så er det kanskje også en annen og underliggende ensomhet som mange prester strever med. Vi forkytter, vi ber, ikke minst Fader Vår, vi lever av Guds ord. Hvordan holde det levende, hvordan bevare troen midt i ubesvarte, smertelige spørsmål som stadig blir oss til del? Og hvordan bevare stillheten i travelheten? Hva med den dårlige samvittigheten som stadig gnager? Vi er «åndelige veiledere» i menighetene, men bare vi vet hvordan det står til i eget indre liv.

Noen får det kanskje til. Men da dukker andre spørsmål opp. For det er lett å gjøre troen til en prestasjon. Eller en kan stå i fare for å åndeliggjøre virkeligheten. Så blir det noe usant og usunt i det hele. Dette er sannelig ikke lett om vi skal våge å være sannferdige.

Derfor er det ganske oppløftende når Pres-

teforeningen arrangerer utdanningskurs i åndelig veiledning og det melder seg på mange flere enn det er plass til. Ved Institutt for Sjelesorg har vi hatt en tilsvarende stor søkning til vårt nye sjelesorgskurs om åndelig veiledning. Både Instituttet og Presteforeningen responderer med å doble kapasiteten. Problemet er kanskje ute i distriktene når den enkelte prest skal finne seg en åndelig veileder. Hvor skal han eller hun gå?

Ikke alle kan gå til dem som er utdannet i åndelig veiledning. Dem er det ikke så mange av. Men flere av oss har venner eller kollegaer som vi kunne utfordre til å vandre sammen

med oss. En som kan være en følgesvenn inn i troens og livets indre landskap. Som en systematisk og trofast kan gå sammen med. Vi kan finne litteratur som kan hjelpe oss. Og noen kan også reise på retreatsteder og der få impulser til videre

samtaler med sine vandringsvenner.

I ulike sammenhenger oppfordres det til dette om dagen. Det er kanskje på tide i vår lutherske sammenheng! Vi bruker fremdeles de engelske uttrykkene: «sacred companion», eller «soul friend». Kan vi kalle dette som vi er på jakt etter, for «vennskapets sakrament»? Ja, jeg vet at det kan utvanne sakramentbegrepet. Men når vi tenker på at et sakrament defineres som et synlig tegn på Guds usynlige nåde, da er uttrykket ganske betegnende. En slik venn kan for oss bli et tegn på Guds nåde, det kan hjelpe oss i å holde fast i troen, forankret i livet, men med hjertet hos Gud.

Hvor finner vi slike venner? Kanskje finnes de der du ikke hadde ventet det. Den som leter, skal finne.

En slik venn kan for oss bli et tegn på Guds nåde, kan hjelpe oss i å holde fast i troen, forankret i livet, men med hjertet hos Gud

BERIT OKKENHAUG
berit.okkenhaug@sjelesorg.no

Om dåpens løfte og løftet i dåpen...

AV VIDAR VIK

Det går en debatt, og det ligger en masse spørsmål i lufta i forbindelse med den nye gudstjenesteordningen som vi er utfordret til arbeide med. Da biskop Finn Wagle innledet til drøfting på Kirkemøtet i fjor, sa han: «Vi ser for oss en høymesseordning som er mindre regelstyrt enn dagens ordning. Det betyr: Større rom for og større vekt på skapende gudstjenestearbeid lokalt.»

Da Arne Solhaug kommenterte dette i Vårt Land i januar, kom han med en rekke betimelige bemerkninger. Det er et uomtvistelig faktum at våre nåværende gudstjenestebøker ikke på langt nær er utnyttet. De tilleggsordninger og forsøksordninger som er publisert av Kirkerådet på 90-tallet er så lite kjent og så lite praktisert at det er et stort spørsmål om hvordan de nye ordninger skal evalueres.

Det er også et stort spørsmål om hva den prinsipielle holdning til Kirkemøtet er. Vi har fått ny ordning for gravferd. Den var høyst etterlenget, men den måtte gjennom menighetsråd og menighetsmøter for å bli godkjent. Jeg vet ikke om dette har sammenheng det oppstyret som kom etter høymesseliturgen i 1977.

I år fikk vi ny ordning for vigsel, hvor det meste er alternativt. To ting er obligatorisk. For det første er vi pålagt å fortelle brudefolket at de er kommet for å inngå ekteskap. Det ville være ganske ille om de ikke visste det! For det andre er vi pålagt å lese de to bibelstedene: Matt. 19,4-6, og 1 Mos. 1,27-28a. Uansett hvilke gode teologiske begrunnelser man mener å ha for å beholde disse, så virker de i situasjonen som en anakronisme. Uansett alle muligheter og alternativer, så gir ikke den nye

liturgien svar på det påtrengende spørsmålet: Når skal brudgommen kysse bruden? Denne liturgien skal verken forelegges menighetsråd eller menighetsmøte, den går uten videre i stedet for den gamle.

Det «pyntes» på liturgien i en rekke tilfeller uten at jeg er i stand til å se systematikken i dette. Et typisk eksempel er dåpsliturgien, hvor vi har fått både lystenning og barneløfting. Når det gjelder lystenning så finnes det en prøveordning for det, uten at jeg kan se at den benyttes i særlig utstrekning. Det finnes en rekke varianter av hvordan det gjøres. Når det gjelder barneløfting så er det så vidt jeg vet ingen prøveordning, men det synes i liten grad å sjenere en del.

Vi hadde en debatt om nussifisering her på ettervinteren. Sokneprest Gro Lingjærde syntes presentasjonen i Vårt Land av temaet, var arrogant og lite seriøs. Jeg tar ikke helt poeng. I sitt svar i samme avis den 23. mars i år, forsvarer hun moderat løfting av barn i dåpen. Med alle de reservasjoner som hun bringer frem, så forstår ikke jeg hvorfor det er så viktig å løfte barnet. Barnet skal fremheves i dåpen, sies det, men hva med å fremheve Gud?

Blant de reservasjoner som Gro Lingjærde nevner, så utelater hun den viktigste. For ikke lenge siden snakket jeg med en representant fra en familie, som da nylig hadde vært til dåp i den menighet jeg da gjorde tjeneste. De hadde «holdt pusten» da presten tok barnet fra familien og bar det rundt i kirken. Jeg har senere fått bekreftet fra erfarent familievernhold, at det å fjerne barnet fra den nære familie ved en så viktig begivenhet, er en inngripen

som ikke har noen positive virkninger. Å ta barnet fra den nærmeste familie i en slik viktig situasjon er en inngripen som presten ikke har rett til.

På samme side i Vårt Land, som innlegget fra Gro Lingjærde, skriver Liv Røed fra Sarpsborg. Hun «syntes litt synd på» en kvinnelig prestevikar fordi hun ikke ville løfte de døpte småbarna. «Hun snøt seg selv og oss for en gudstjenesteglede.» Jeg får lyst til å spørre: Hvem er det som gleder seg over hva?

For ikke lenge siden forrettet jeg i en kirke hvor en vikarprest var tilkalt for å døpe en nær slektning. Etter at barnet var døpt, løftet han det høyt opp med barnets ansikt mot menigheten. Deretter foretok han en gjensidig presentasjon mellom barnet og menigheten. Det gjorde ikke saken bedre at barnet ikke bodde i den menighet det var blitt døpt.

For snart tre år siden døpte jeg mitt første barnebarn. Det var selvfølgelig en opplevelse. Det er klart at jeg ønsker å løfte dette barnet så lenge hun ønsker det, og jeg makter det, men det var ikke noe poeng å gjøre det akkurat da! Det er jo Guds kjærlighet og omsorg for barnet, og ikke min begeistring som var poenget i den sammenhengen.

Dåpen inneholder en rekke utsagn om hva vi skal gjøre, særlig den såkalte fadderformningen. At vi skal bære omsorg for barna er viktig, og selvsagt, men i dagens situasjon virker det noe påtatt å presisere den lokale menighets ansvar. En stigende andel av barn som døpes, de døpes utenfor menigheten der de vokser opp. Noen kirker er blitt typiske dåpskirker.

Det er vel snart på tide å minne om at det er Guds løfte i dåpen som er avgjørende, uavhengig av våre anstrengelser. Jeg har ennå til gode å høre teologiske argumenter for å løfte barn i dåpen. Når jeg spør de som ivrer for å løfte barn, får jeg som regel svar som forteller at det er koselig. Dette røper et syn på liturgi som jeg ikke kan akseptere. Rent pedagogisk er det helt klart at jo flere symbolhandlinger man bruker, jo mer tas fokus bort fra den sentrale handling. Dåpen er i ferd med å utvikle seg til en langvarig, for ikke å si langtekkelig handling i enkelte menigheter.

Jeg synes at uttrykket nussifisering er verken respektløst eller sårende. For meg virker

løfting av barn i forbindelse med dåpen distraherende, og det tar oppmerksomheten bort fra løftet fra Gud.

Motivene for å gå i kirke er varierende, og det må de være. Hva med alle de som søker kirken for å finne høytid og trygghet? Jeg tror det er farlig om Kirken dyrker det koselige, og det hyggelige. Jeg vet at jeg ikke er alene om å føle en sterk forlegenhet i forhold til at det blir for nært og personlig. Til kirken kommer vi med ulike forutsetninger og behov. Vår oppgave er ikke å skape en hyggestund for de grupper vi får kontakt med, men å male «den korsfestede Kristus for øynene deres»¹. Høymessen må ikke ha så mange krumspring at den virker fremmedgjørende i stedet for forenende.

Til slutt kan det være på sin plass å spørre om alle disse innspill fra menighetene. Hvordan skal de behandles, og hvordan skal de evalueres. Hvis forskjellige liturgiske uttrykk, så må de også evalueres, for noen krav må det vel stilles til det som skal være kirkens liturgi.

¹ Gal 3,1

FRA BOKFRONTEN

Andrew Louth

The Wilderness of God

London: Darton, Longman & Todd (1991) 2003. 166 s.

Andrew Louth er professor i kirkehistorie ved Universitetet i Durham og har patristikk og bysantinsk teologi og kultur som sitt spesialområde. Han vil være kjent for noen gjennom sin innsiktsfulle bok om den kristne mystikkens røtter – *The origins of the Christian mystical tradition* – fra 1981. «*The Wilderness of God*» utkom første gang i 1991. Nytt i utgaven fra 2003 er et forord hvor forfatteren antyder hva han kunne ha gjort annerledes, men han har – heldigvis for oss lesere – latt teksten for øvrig stå uforandret. *The Wilderness of God* er ingen sammenhengende framstilling av ørkenmotivet i kirkehistorien. Snarere er boken et essay der forfatteren i 8 kapitler innvier oss i innbyrdes høyst ulike nedslagsfelt for en tradisjon som er felles for mye av det som går under navnet kristen mystikk. Å oppdage en sammenheng mellom disse kapitlene er overlatt til oss lesere som en «ettertanke» vi erfarer når vi har lukket boken.

De seneste generasjoner av norsk kristenliv må sies å ha vært lite opptatt av ødemark og ørken. Tvert imot er det «oasen» som er blitt foretrukket. En slik metafor fører lett med seg at den «jevne kristendom» og det tradisjonelle gudstjenesteliv oppfattes som en ødemark. Eller at «åndelighet» og verdslig liv blir atskilte størrelser. Andrew Louths bok minner oss om hvordan slike ordspill mellom «ørken» og «oase» røper at de store fortellingene i Bibelen har mistet sin tiltrekningskraft. For i dem har ødemark og ørken en helt annen plass. Og i den grad bibelfortellingene i løpet av kirkehistorien er blitt gjort til veikart til fred med Gud, så har kristen spiritualitet gjenspeilt det rike symbolske innholdet som hefter ved Bibelens ørkenmetaforikk.

Ørken er et bilde som kan oppfattes og har blitt oppfattet på mange måter. Det kan forstås som ytre livsforhold så vel som en indre tilstand. Det har vært oppfattet som et sted man gjerne reiser til, som et motiv for et radikalt oppbrudd i livet, og som en tilstand som både ytre sett og på det indre plan har tiltrukket mennesker. «Ødemarken» skulle i denne mening angivelig forjettede åndelig modning og vekst, forvandlinger i retning av et dypere liv i Gud. Men samtidig står ødemarken også for det å bli fratatt alt, brått og brutalt. I den meningen kan den fremstå som den moderne storbyens isnende ensomhet og Gulagets krenkelse av menneskelig verdighet. Den er et sted der det går på troen løs, og som slett ikke er gjenstand for en søken, men snarere en tilstand som mennesker «drives ut i», for å bruke en vending fra evangeliet (Mark 1, 12).

Det siste betyr at alle forsøk på å systematisere denne siden ved tradisjonen til en «ørkenens spiritualitet» er dømt til å strande. I stedet må man, som Louth selv påpeker, ta den biografiske konteksten på alvor. Hvilke spesifikke livserfaringer er det vi finner fortolket ved hjelp av dette egenartede språket hentet fra de golde landskapenes motivkrets? Hvor fruktbar denne tilnærmingen er, gir forfatteren selv et eksempel på i det kapitlet som handler om den franske 1600-talls-presten Jean-Joseph Surin som fant sin ødemark i et sinnets mørke som kom til å vare flere årtier. Det er først mot denne bakgrunnen at pater Surins senere brevveksling fremstår som tilstrekkelig fremmedartet til virkelig å utgjøre en utfordring for troen og tanken.

Den skikkelsen som avslutter boken, og som overraskende nok knytter kapitlene i denne

boken sammen, er Nobelprisvinneren T. S. Eliot. Med diktet *The Waste Land* – «Det golde landet» – innvarslet han i 1922 modernismen i diktningen. Hva Eliot også gjorde, var å se sin samtid gjennom metaforer som strakte seg helt tilbake til de gamle profetenes utsagn om ødemarken som «stedet» for dom og frelse. Dette teologiske innslaget hos Eliot følger Louth gjennom flere av Eliots verker, men ikke før han har underbygget det han sier gjennom noen av de skikkelsene som øvde påvirkning på Eliot. Derfor har Julian av Norwich og Johannes av Korset fått hvert sitt kapit-

tel. Sentralt i denne sammenheng stod også den i vår sammenheng mer ukjente Charles de Foucauld, offiseren som ble trappistmunk, og som ble myrdet av religiøse fanatikere i 1916. Han skal angivelig ha vært en inspirasjonskilde for T.S. Eliot i de årene da han innledet sitt forfatterskap. Andrew Louth kombinerer biografiske detaljer med en nennsom analyse av ørkenmetaforikk. Dette gjør *The Wilderness of God* til en meget leseverdig innføring i vesentlige sider ved den kristne mystikken.

Jan Schumacher

SØNDAGSTEKSTEN

Hilde Barsnes, Stephen Reid og Jørund Middttun

Langfredag

25. mars 2005

Prekentekest: Matt 26:30–27:50

Den lange dagen!

Det er en god betegnelse på denne dagen vi har på norsk, for det er jo slik at når vi har det vondt er det som om tiden dras ut og det vil aldri ta slutt, og vi ønsker ikke noe annet enn at dette skal gå over. Mens når vi har det bra – går tiden så fort at vi skjønner gjerne ikke hvor den er blitt av. Sorgens dag og gledens dag! På engelsk blir jo langfredag kalt Good Friday, og i lys av 1. Påskedag er det en god dag også, men vi er ikke kommet til 1. Påskedag ennå og langfredag skal få være langfredag. Det er spenninger og kontraster i denne dagen, for hvordan kan vi være lei oss for noe som egentlig vi er glad for – det er den litt naive tanken som også sitter i mitt hodet. Jeg tror dette er dagen for å reflektere over hva det kostet Jesus å være god – hva det vil si å elske noen – høyere enn sitt eget liv. Hva det vil si å være villig til å ofre alt for et annet menneske/alle men-

nesker. Et viktig fokus som ofte har druknet litt, er at Guds offer ikke bare gjelder alle mennesker, eller en stor anonym masse. Guds offer har en spesiell adresse. Jesus sier: Du! Guds kjærlighet er innrettet mot enkeltmennesker, et deg! Slik menneskelig kjærlighet velger ut, og konsentrere seg om et individ et menneske noen man kjenner og vet hvem er, slik er Guds kjærlighet og Gud har utvalgt hvert enkelt menneske, deg! La langfredag handle om Gud og meg, ikke om hele verden, for Gud begynte ikke med å frelse hele verden. Han begynte med et menneske Abreham, som ble til et folk, som heter Israel, Israel blir til kirken, guds folk – og kirken stråler ut over hele verden slik også denne dagen bærer bud om.

Pasjonshistorien

1. Forutsigelsene

26:31–35 Vår tekst på langfredag starter faktisk med lovsang... «da de hadde sunget lovsangen, gikk de ut til Oljeberget.» Allerede her kan vi kjenne på spenningene mellom lovsangen og korsfestelsen. Vi hører lovsangen og hosi-

annaropene fra palmesøndag, men Jesu død er nå nærmere. Kontrastene er skarpe.

Jesus begynner med å forutsi 3 hendelser som alle blir oppfylt i resten av historien. Den første er generell: Dere skal alle vende dere bort fra meg i natt. Han refererer til Sak. 13:7. Den blir oppfylt i 26:56. Den andre forutsigelsen, oppstandelse og Galilea blir referert til i 28:7,10 og oppfylt i 28:16–20. Den tredje er til Peter personlig og blir oppfylt i 26:69–75. Alle disiplene og spesielt Peter benekter at de skal gjøre dette, men som vi vet flykter alle som en i 26:56.

2. Bønnen i Getsemane

26:36–46 De kommer til Getsemane som betyr «oljepresse». Denne perikopen og 6:5–15 er de to store bønnetekstene hos Matteus. Jesus har tre bønnestunder i denne teksten. Jesu bønn har ekko fra Sal. 42:6,12, men understreker at han vil underlegge seg den guddommelige vilje. Begeret er den bitre døden som også er nevnt i 20:20; 26:27,28. På ny får vi høre Jesus skuffelse over disiplene som ikke kunne våke med han. Det understreker hvor ute av stand vi som mennesker er til å kunne frelse oss selv og at Jesus måtte tømme dette begeret alene. I vers 41 får vi kontrasten mellom ånd og kjøtt, godt og vondt som er et klassisk tema fra rabbinisk psykologi. Jesu andre bønn er bygget på 6:10. Vers 45–46, Her snakker Jesus først om at stunden er der, hans skjebne er bestemt – så kommer den konkrete referansene til Judas som personifiserer stunden og forræderen. Utfallet av Jesu bønn er at han nå kan stå ansikt til ansikt med sine fiender. Slik som med Jesu fristelse i 4:1–11 kan denne hendelsen og egentlig hele pasjonshistorien leses som en kommentar til budet om å elske Gud med hele ens hjerte, sjel og forstand, slik Jesus elsker sin himmelske Far.

3. Forrådelser og arrestasjonen av Jesus

26:47–56 Hos Matteus er dette et klimaks i forhold til at dette er timen for Jesu tragiske skjebne. Judas bruker et tegn på vennskap, et kyss når han møter Jesus, og Matteus har lagt til «Vær hilset» som nok et tegn på hans falskhet. Det er kysset som starter opp alle pasjonshendelsene og fra dette øyeblikket mister Jesus kontrollen over egen kropp og er i hen-

dene på hans fiender. Vers 51: En disippel holder av øret på øversteprestens tjener. Dette er ikke en tilfeldig hendelse, men er gjort med intensjon og er en symbolsk handling. Denne tjeneren var ingen hvem som helst, men visepresident for Tempeladministrasjonen og er i høyeste grad representant for øverstepresten. Og et avkutta øre ville i følge 3. Mos. 21:18 diskvalifisere hans tjeneste som prest. Men handlingen sier også noen om at en som vil arrestere Guds sønn er åndelig konkurs. Vers 52 understreker Jesu ikke-voldelige linje, og videre legger Matteus vekt på skriftenes oppfyllelse, men han har ikke med at øret blir leget slik som Lukas skriver om.

4. Jesus foran det høye råd

26:57–68 Historisiteten ved denne høringen er diskutert, men det er grunn til å tro at det var en høring, og ikke en full retts sak, og det kan være at Romerne hadde en finger med i spillet i planleggingen. Matteus sin fortelling er mer kompakt en Markus sin. Vers 58 skriver han at Peter kom for å se hvordan det ville ende, mens Mark. har «for å varme seg». Vers 63 innleder Øverstepresten spørsmålet sitt med en edsformular, og Jesus svarer et slags halvt bekreftende: «Du har sagt det. « Deretter viser han til sin framtidige opphøyelse. Dan.7:13 og Sal. 110:1. Matteus har med «Han har spottet Gud!» som en forklaring til at Øverstepresten flerrer kappen sin. I følge 3. Mos. 24:16 skulle den som spotter Gud dø. I stedet for vaktene ifølge Markus er det her rådsmedlemene selv som slår og spotter Jesus.

5. Peters fornektelse

26:69–75 De tre fornektelese er ikke bare repetisjon, men følger et skjema innen jødisk moralteologi ved frafall under forfølgelser. En privat fornektelse var en mindre synd enn en offentlig og en unnvikende fornektelse var mindre ille enn en uttalt en. I Markus er dette mønstret tydelig i at Peters fornektelser blir stadig verre, i Matteus er det mer skjult, for her er det en offentlig fornektelse i vers 70, en ed i vers 72 og en mer unnvikende form for fornektelse i vers 74. Men han legger det i rammen av at Peter var ute i vers 69 og at han gråt bittert i vers 75. Hendelsen oppfyller til fulle Jesu profeti.

6. Jesus for Pilatus

27:1–2 Matteus har forfattet denne overgangen med omhu, han har igjen utelatt de skriftlærde som en del av de som har tatt beslutningen. Han gir oss et inntrykk av at høringsen har pågått hele natten, men at nå er beslutningen tatt og Jesus blir overgitt til landshøvdingen Pilatus.

7. Judas tar sitt liv

27:3–10 Se også Apg.1:18–19. Denne fortellingen om Judas er særstoff for Matteus og er bygget på lokale muntlige tradisjoner og deler med Acta sin versjon at Judas døde en brutal død, og at det var en sammenheng mellom hans død og Blodåkeren. De to versjonene er uenige i hvordan han døde, Acta har at han falt og revnet og Matt. Han hengte seg. Matteus har med denne historien for vise oppfyllelsen av profetien i 26:24. Vers 3, 30 sølvpenge, se Sak. 11:12 og 2. Mos. 21:32. Vers 4, selvmordet kan ses på som en form for avvik, og tap av moralske holdninger etter at han har forrådet han som var hans kjerne for mening. (E. Durkheim, Suicide, Paris 1897) Vers 7. Gravplass for fremmede, den ble også brukt til kriminelle, fattige og offer for pest.

8. Jesus for Pilatus

27:11–14 Matteus introduserer den romerske rettsaken på en formell og juridisk måte. «Er du jødernes konge?» i kontrast til Øversteprestens spørsmål: «Er du Messias, Guds sønn?» Jesus svarer halveis bekreftende slik han har gjort før.

9. Jesus blir dømt til døden

27:15–26 Den såkalte skikken med å gi en fange amnesti ved påskehøytiden er ikke dokumentert utenfor evangeliene, men idéen om amnesti ved spesielle anledninger var ikke ukjent. Vers 18 skriver Matteus at det er på grunn av misunnelse jødene har utlevert Jesus til Pilatus. I vers 19 forteller Matteus om Pilatus sin kone og hennes drøm, som sier at Jesus er uskyldig og at det derfor indikeres at han bør løslates. Men overprestene og de eldste overtaler folkemengden til å kreve Barabas løslatt – igjen et tegn på at de er med på en urettferdig dom. Matteus gjør tydelig det frie valget til folkemengden gjennom Pilatus sitt

spørsmål: «Hvem av de to?» Så kommer det andre spørsmål: «Hva skal jeg gjøre med Jesus, som kalles Messias» og her blir Messias-tittelen brukt av Pilatus. Svaret er korsfest! Pilatus stiller et tredje spørsmål. «Hva ond har han gjort?» Dette understreker på ny indikasjonen på Jesu uskyld, men på ny er svaret korsfest! Vers 24, Pilatus vasker hendene, som et tegn på at hans uskyld overfor Gud i det som skjer. Dette er en gammeltestamentlig skikk og ikke en romersk. Vers 25 «la hans blod komme over oss» er en kontrast til Pilatus sitt forsøk på å si seg uskyldig. Det må forstås som datidig polemikk, og det er sagt av folket og ikke av Gud og har ikke en evig karakter slik vi kan se i 1. Kongeb. 2:33. 26:28 gir Jesus oss sine ord om hans blods betydning. Vers 26, fanger ble pisket for å gjøre dem svakere, slik at lidelsene på korset skulle bli mindre og kortere.

10. Soldatene spotter Jesus

27:27–31 Dette blir en understrekning at det grusomme skjer, og de kler han opp i en av deres kapper og setter en tornekrone på hans hode. Jesus hadde jo allerede også blitt gjort narr av og spottet av rådet.

11. Jesus blir korsfestet

27:32–44 Matteus følger Markus svært nær her, men styrker referansene til Sal. 22 og 69. Tre grupper håner Jesus, de som går forbi, myndighetene og røverne. Jesu død på korset er en ydmykende, grusom død, og kan ikke glorifiseres på noen måte. Det er en historisk realitet. Matteus introduserer dog noen mytiske elementer knyttet til hans død i vers 51–53. I vers 34 har vi en allusjon til Sal 69:22, vers 35 viser til Sal. 22:19. Vers 36: Matteus er opptatt av at de satt og holdt vakt over han, slik vi ser også i 27:62–66; og 28:11–15. Matteus har også med: «Dette er Jesus», i tillegg til jødernes konge, som hos Markus. Vers 40..viss du er Guds sønn.. Denne uttalelsen øker det teologiske nivået på spotten mot Jesus. Matteus har også med hele listen av alle som er ansvarlig for Jesu død.

12. Jesus dør

27:45–50 I følge Markus led Jesus på korset i rundt 6 timer. Matteus har ikke den første

tidsreferansen. Vers 46, Jesu rop kommer fra Sal. 22:1. De uttrykker Jesu følelse av å være forlatt, men ikke desperasjon for det er en bønn til Gud. Vers 47, her spilles det på at Eli, min Gud, blir tolket av folkemengden som et rop på Elia. Vers 48, se Sal. 69:22. Vers 49, Matteus endrer Markus sin «ta ned» til det mer korrekt teologiske «frelse». Vers 50 Her understrekes Jesus sin frivillighet i hans død ved at han oppgav ånden.

Preken og gudstjenesten

Jeg har alltid syntes at det tomme alteret er et sterkt symbol når vi kommer til gudstjeneste på langfredag, og gir en god ramme for refleksjon på dagens karakter og budskap, og hjelper oss med kontrasten mellom langfredag og 1. Påskedag. Det har gjerne vært tradisjon å ikke preke på langfredag, jeg vil allikevel oppfordre til å gjøre det. Teksten på langfredag er så spekket med ord og teologi at vi trenger litt hjelp for å få satt fokus, men bare litt hjelp. Jeg foreslår at en deler opp teksten ikke i tolv punkt slik jeg har gjort, men noen færre. Leser teksten eller får noen andre til å lese den, lar musikken komme inn som et mellomspill – gjerne bare instrumentalt for så å komme med en kort betraktning til hver av tekstbolkene. Viktig at betraktningene ikke blir for lange, selv om vi har mye godt å si, da kommer vi heller til å drukne i ord isteden for å få satt fokus. Ha heller ikke for lange musikkbolker, men heller kortere som skaper en god flyt mellom tekst musikk og betraktninger.

Skisse:

Kort innledning om Jesu offer gjelder ikke bare hele menneskeheten, men Jesus sier: DU! Hans kjærlighet har utvalgt deg.

1. Lese Matt. 26:30–46

Musikk..

Betraktning over forutsigelsene og Jesu bønn. (2 minutt)

Musikk..

2. Lese Matt. 26:47–68

Musikk..

Betraktning over «timen» for Jesu skjebne er kommet – spørsmålet til Øverstepresten om hvem han er og spotten han blir utsatt for. (ca. 2 min)

Musikk..

3. Lese Matt. 26:69–27:10

Musikk..

Betraktning over Peter som person, meneske – hans likheter med oss og hans følelser som kommer frem i teksten. Så beslutningen om at Jesus skal overgis og Judas som tar livet sitt etter det han har gjort. (2 min)

Musikk..

4. Lese Matt. 27:11–31

Musikk..

Betraktning over drømmen til kona til Pilatus – dette er en spennende innfallsvinkel til hans uskyld – og det at de overtalte folket til å få Jesus dømt..soldatenes hån (2 min)

Musikk

5. Lese Matt. 27:32–50

Musikk.

Betraktning over mørke – Min Gud, min Gud...og referanser til Salmene. Jesus på korset. Så oppgir han ånden og dør. (2 min)

Musikk.

HILDE BARSNES

Langfredag aften

25. mars 2005

Matt 27,57–61[62–66]

Jesu grav

Det er en beretning med ulike og sterke farger som fortelles fra palmesøndag via skjærtorsdag, langfredag, langfredag aften, påskeaften, påskedag og til slutt himmelfart. Det danner en helhetlig fortelling som først og fremst bærer vitnesbyrd om brennpunktet i Jesu liv og gjerning – men den skaper også resonans i våre liv. Til ulike tider i livet kjenner vi at fortellingens ulike farger gjenspeiles. Denne korte kommentaren tar for seg langfredag aften, der teksten og den gudstjenestlige samlingen henger tett sammen med langfredag og påskedag – men har sin unike «farge». Hos

disiplene må sjokket og desperasjonen – katastrofens umiddelbare kaos-kraft – ha fremdeles sittet i kroppen og sinnet. Selv om det hadde vært mange underlige og skremmende erfaringer i det å følge Jesus – selv om det ofte hadde vært mye som disiplene ikke hadde forstått – så var likevel dette den første kvelden på kanskje tre år som de ikke kunne se frem til morgendagen og lure på hva Jesus ville si og gjøre. Nå var det over. Det må ha vært helt ufattelig.

Identifikasjon

Kanskje særlig denne kveld og natt og påske-aften har en profil som gjør at mange opplever at det kristne budskap har en dybdedimensjon som er autentisk. Vi lever i en tid (kanskje alle tider har hatt det?) som helst tar fatt i det livsglade, sprakende, jublende, dansende, boblende. Likevel er mørket, stillheten, smerten og døden aspekter ved livet for alle, i større eller mindre grad. Det ligger en fare i det å ikke ta disse aspekter i livet på alvor. Livet kan oppleves overfladisk og uten mening dersom den indre smerten prøves å døyves ved å hengi seg til det ytre kravet til å være «fresh» og livsglad. Dersom kirken gjennom forkynnelse og gudstjeneste på en dag som langfredag kan klare å stanse opp et øyeblikk og komme i kontakt med nerven i trosartikkelens ledd «korsfestet, død og begravet» ville også muligheten være tydeligere til stede for å bli blendet av lyset på 1.påskedag. Det er ikke snakk om å ikke ta på alvor at vi i denne historiske tid etter Kristi oppstandelse alltid vil vite at mørket og døden ikke fikk siste ord. Det er heller et ønske om å gå gjennom pasjonsberetningen skritt for skritt – og ikke ile forbi vesentlige sider ved beretningen der det ligger en mulighet til å skape gjenkjennelse, identifikasjon og kanskje noen dybdeboringer i troslivet.

«Helten»

Da mørket var totalt for Jesu etterfølgere – da han var død og håpene brast – så trådte det frem en mann som hadde mye å tape. Josef fremstilles som en rik mann. Antagelig en høyt ansett mann. ('høyt aktet rådsheer' – Mark og Luk). Bare det at han fikk komme frem for Pilatus antyder det. Å tre frem som en som var på Jesu side, var nok ikke uten fare.

Flere kirkefedre akter Josef fra Arimatea som et klart forbilde for de kristne: «Han utsatte seg for å kunne bli drept og fikk fiendskapet fra alle ved sin hengivenhet til Kristus... gjennom det viste Josef sin kjærlighet og sitt mot» (Chrysostomos) Kirkefedrene er også opptatt av at vår tekst «beviser» at Jesus sto opp fra de døde – siden Jesu fiender gjorde så mye for å forhindre at nettopp det ville kunne settes ut som rykte. Kvalbein peker på at noen mener den delen av beretningen (v62ff) er et uttrykk for et apologetisk behov som de kristne hadde i møte med de som ikke trodde på oppstandelsen. Likevel holder han fast ved historisiteten i beretningen.

Jesus døde...og var død.

I oldkirken var det sterke krefter som ville si imot at Jesus Kristus – Guds Sønn faktisk døde. Kanskje kroppen – mennesket «Jesus», men ikke det åndelige «Kristus». Til dette ble det ettertrykkelig slått fast både at Jesus Kristus var helt menneske og helt Gud og at Jesus Kristus gav sitt liv – døde helt og fullt – for verdens skyld. I forhold til disse ting er det også i dag forvirring i en del sammenhenger. Den såkalte JDS-læren («Jesus died spiritually») som ikke er ukjent innenfor en del «kristensenter»-sammenhenger (alle bør slett ikke skjæres over samme kam) er en sammenrøre av en lære om både Jesu person og spekulasjoner om hva som skjedde da han døde. En kanskje mer allment kjent villfarelse – etter den famøse boken «DaVinci-koden» – er tanker om at Jesus slett ikke døde, men dro i landflyktighet.

Mot alt dette holdes det altså på denne langfredag frem Bibelens tekster om Jesu korsfestelse og død og gravferd som et troverdig vitnesbyrd.

Hvorfor måtte han dø?

På langfredagsgudstjenesten er skikkene litt ulike – men det er vanlig å ikke preke. Kanskje gudstjenesten langfredag aften likevel kan være et sted til refleksjon og ettertanke. En preken kan hjelpe til med å skape den ovennevnte resonans mellom eget liv og tekstens farge – men det gir også en mulighet for å se Jesu død i en bredere teologisk tokningsramme. Det kan gis mange svar på hvorfor Jesus

døde. Mange av de grunnene er fjernet fra mitt liv – plassert i en historie og et land langt borte. Likevel holder vi i teologien fast på at Jesus død er umiddelbart knyttet til «mitt» liv. Min synd og skyld bar han. («Han bar våre synder på sitt legeme opp på korstreet, så vi skulle dø bort fra synden og leve for rettferdigheten. Ved hans sår har dere fått legedom.» 1 Pet 2,24) Hans død er også forbildet på hvordan det gamle menneske skal dø og det nye skal vokse frem («Vi ble altså begravet med ham da vi ble døpt med denne dåp til døden, for at vi skal leve det nye livet, likesom Kristus ble reist opp fra de døde ved Faderens veldige kraft.» Rom 6,4) Derfor ligger det en livskraftig dynamikk i å stanse opp ved Jesu grav (som enda ikke var tom) og se hvordan det ikke bare anknytter seg til våre liv tematisk og derved skaper resonans, men også hvordan denne historiske hendelsen er en sentral akse i ethvert kristenmenneske sitt liv.

STEPHEN REID

Høgskolelektor i praktisk teologi ved Høgskolen i Staffeldtsgt.

Opptrykk

1. påskedag

28. mars 2001

Prekentekest: Matt 28,1–8

Sal 118,14–24; 1 Kor 15,1–11

Inngang

Fryd deg, du himmelens engleskare.

Bryt ut i jubel alle Guds mysterier, og la frelsens basun prise den store konges seier.

Gled deg, du jord.

I stråleglansen fra den evige konges herlighet,

og vit, all verden, at mørket er veket bort.

Gled deg, du Guds kirke,

smykket av lysets stråler,

*så dette hus kan gjenlyde av folkenes mektige lov-
sang.*

Jeg pleier stundom å more meg med å fortelle at det var Jakob Jervell som grunnfestet meg i troen på oppstandelsen, det kan skape bekymret forundring i de rette kretser. Som ung historiestudent fulgte jeg Jervells forelesninger om urkristendommens historie, og de begynte med å vise hvordan Kristi oppstandelse var helt nødvendig som forklaring på hvordan kristendommen oppsto. Jeg kan ennå høre hans insisterende stemme, som forklarte at uten oppstandelsen ville Jesus bare ha vært en mislykket profet, han ville bli oppfattet som forbannet av Gud, hans bevegelse som en avsporing, tilhengerne forvillede. Først med oppstandelsen oppsto kristendommen, da kunne Jesu tilhengere proklamere Guds endelige seier og dom over det onde. I og med oppstandelsen var frelsen beseglet, det var da seieren ble bekreftet, da skjedde det som vi minnes i en av nattverdbønnene, og som inneholder kjernen i påskedagen: «Vi takker deg Gud for kjærligheten som er sterkere enn døden».

Påskedag

Det er dette vi, Kristi kirke, skal proklamere, rope ut, på påskedagen. Det er utvilsomt den største høytidsdagen i året, og både historisk og teologisk utgangspunktet for så vel søndagen som for kirkeåret. Det bør få utslag i menighetens feiring av dagen, og forberedelsene til påskedagsgudstjenesten burde ideelt sett begynne like etter jul, og involvere så mange som mulig i menigheten. Våre påsketradisjoner har jo, i motsetning til de fleste andre land, vært preget av hvite vidder og båt-puss (Et resultat av for stor opphopning av fridager), men det kan se ut som forståelsen av påskens drama er økende igjen, i det minste i byene. Og de som kommer skal oppleve at nå er det fest!

Tekstene klinger

Alle tre tekstene klinger godt sammen denne dagen, de bygger opp under hverandre, og bør sees i sammenheng også i prekenen. Den gledesfylte hymnen som salme 118 er, har i kirken tradisjon vært forstått som en profetisk jubel over Guds frelsesverk i Kristus. V.19 er det sentrale: Den steinen som bygningsmennene vraket er blitt hjørnestein. Derfor skal jeg

ikke dø, men leve, derfor skal rettferdsporten lukkes opp for meg og jeg skal gå inn gjennom den. Derfor er påskedag fremfor alle dager siden skapelsen den dagen Herren har gjort, hvor vi kan juble og glede oss.

I korinterbrevsteksten proklamerer Paulus kjernen i evangeliet, og overleverer det som han selv har overtatt, og som er den eldste kristne trosbekjennelse, eldre enn de nedskrevne evangelieberetningene vi har. Den har fire ledd, som både understreker realismen i det som skjedde, og selve oppstandelsen som det sentrale: Kristus døde, ble begravet, sto opp og viste seg. Og det skjedde som forutsagt. Paulus legger så til for egen del at det finnes mange vitner som kan bekrefte dette (i tillegg til, må vi anta, apostlene selv). Epistelteksten er en preken, en utlegging av den oppstandne Kristus, hvor Paulus fortsetter med å vise til hvilken betydning overleveringen har fått for ham selv. Prekenen i vår tid blir en fortsettelse av Paulus, linjene blir trukket framover, fra den første bekjennelse til her og nå.

Etter slik å ha nærmet oss den fra to kanter, går vi så inn i selve hendelsen, i Matteus-evangeliet. Alle fire beretningene om den tomme grav har sine særtrekk, men også sine grunnleggende likheter. Det var kvinner som kom til graven tidlig på morgenen, steinen foran den var rullet til side og Jesus var ikke der. Ingen av evangelistene gjør heller forsøk på å skildre selve oppstandelsen, den er usett, men Matteus lar kvinnene være vitne til at steinen blir rullet unna. Den flyttes altså ikke for at Jesus skal kunne spasere ut, men for at kvinnene skal kunne se inn, og konstatere at graven er tom. Jordskjelvet og engelens utseende er med på å understreke det unike ved hendelsen, før sentrum i teksten kommer, nemlig engelens forkynnelse av oppstandelsen, som består av tre deler: Selve forkynnelsen av at Jesus er oppstått, visningen av den tomme graven og oppfordringen om å fortelle at Jesus er stått opp fra de døde. I motsetning til hos Markus, løper kvinnene derfra ikke bare med frykt, men også med stor glede. Senere, i v.g, kommer Jesus dem også i møte, og bekrefter engelens ord.

Fortellingen om den tomme grav – når en legger de forskjellige evangelistene oppå hverandre, gir oss et bilde som er uskarpt i detaljene, men hvor helheten trer desto tydeligere

fram: Han som var død er ikke der lenger, det umulige har skjedd. Det må også understrekes at innenfor rammen av vår tekst er Jesus ikke tilstede. Fokus er helt og holdent på den tomme graven, kristofaniene skal behandles senere.

Prekenen – ikke småpreik

Høytidsdagene setter visse rammer også rundt prekenen. Dette er ikke dagen for *small-talk* fra prekestolen, og heller ikke overdreven sirkling rundt detaljer i prekenteeksten. Det kan dessuten være fristende å sannsynliggjøre ad logisk vei selve oppstandelseshendelsen, men heller ikke den fristelsen bør man i for stor grad falle i. Kristi oppstandelse er tross alt i bunn og grunn et mysterium, som vi ikke kommer til bunns i med forstanden. Påskedag er i stedet dagen for å løfte blikket, å rope ut evangeliet, at døden må vike for gudsríkets krefter. Paulus kan tjene som et forbilde, predikantens oppgave blir å fortsette linjen, å forkynne for menigheten betydningen av Kristi oppstandelse. Ikke uformidlet, men inn i den virkelighet vi er i. Og da er det nok å ta fatt i, for vår erfaring tilsier ikke at døden må vike, heller ikke mørkets makt i denne verden.

Som det har gjort i snart 2000 år, står påskebudskapet også dette året mot en mørk bakgrunn. Det er det som skaper spenningen i budskapet, og det er helt vesentlig å slippe inn hele vår virkelighet, hvis gledesbudskapet skal bli troverdig. Kanskje kunne overskriften for påsken være «tross alt». Det fortelles at helt mot slutten av 2. verdenskrig var det enkelte fanger i fangeleire som via etterretningsskilder oppfanget at tyskerne var i ferd med å underkripe kapitulasjonen. I leiren var alt som før, vokterne hadde kontrollen, rutinene de samme. Likevel var alt forandret. *Det er slik kristnes kår i denne verden er.* Vi ser at død og mørke og ondskap får herje, men vi bærer på en kunnskap om at tross alt dette er seieren likevel vunnet, at virkingen av den er synlig i vår verden, og at den en dag skal bryte helt fram. Døden må vike for gudsríkets krefter – tross alt!

Festpreget gudstjeneste

Det er viktig å gjøre forskjellige grep for å gjøre høymessen på påskedag til den fremste

av alle årets gudstjenester. Pyntingen av kirken er viktig, og det går an å sette ekstra sett med lysestaker på alteret denne dagen hvis slikt finnes. En prosesjon burde være obligatorisk på denne dagen, og særlig hvis det ikke har vært påskennattsgudstjeneste, kan påskelyset bæres av presten fremst i prosesjonen. Den gamle påkehilsenen «Kristus er oppstanden» med svaret «Ja, han er sannelig oppstanden» (i stedet for «God påske»!) kan gjerne lyde forskjellige steder i gudstjenesten, gjerne trefoldig, så menigheten venner seg til å svare. Ellers er det ingen intimasjon, den kommer som exordium før evangelielesningen (det kan dessuten være en øvelse i å la liturgien tale selvstendig, uten at presten støtter opp i begynnelsen). Et fullstendig Gloria må til på påskedag, i den variant man er vant til, men hvis det finnes et kor denne dagen (og det bør det!) fungerer vekselang best. For ytterligere å øke festpreget går det også an å ringe med kirkeklokkene under Gloria.

Festpreget kan også, for dem som har sansen for det, økes gjennom å gå i en evangelie-

prosesjon denne dagen, enten til koret eller prekestolen, eller eventuelt ned i midtgangen. I så fall går det an å synge høytidsverset under prosesjonen.

Tiden burde nå også være moden for å kunne feire *nattverd* på 1. påskedag i alle menigheter. Den hører med til en fullverdig gudstjeneste, og dermed er det større grunn enn noen annen dag i året å feire den på denne dagen.

Som avslutning av gudstjenesten er det vanlig stadig flere steder at hele menigheten går ut i prosesjon (resesjon) til slutt, og at gudstjenesten avsluttes med en lovsang på kirkebaken. Det gir en sterk følelse av å ta med seg festen ut i verden, og kan anbefales!

JØRUND MIDTTUN
studierektor ved Liturgisk senter,
Trondheim

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

SØKERE TIL LEDIGE STILLINGER

Kapellan i Vestby prestegjeld i Follo prosti i Borg bispedømme

Petter Lind, f. 21.05.48, Oslo
Kristine I. Fossheim, f. 22.05.72, Gjøvik
Margaret Snilsberg, f. 21.05.70, Moss
Claes Blom Mørch, f. 26.05.68, Fredrikstad
Torbjørn Aas, f. 10.08.55, Moss
Reidun Furuseth, f. 22.01.74, Jessheim
Glenn Hadland, f. 23.12.76, Mo i Rana
Klara Midlang, f. 28.12.74, Varteig
Anne Borchgrevink Persen, f. 01.09.75, Oslo

Eivor Andresen, f. 27.06.50, Moss
Lars Neve, f. 27.06.59, Viby J, Danmark
Per Erik Karlsson Brodal, f. 07.11.79, Brekstad
Tre søkere ønsker ikke sine navn offentliggjort
Kristin Holen, f. 16.09.66, Nesoddtangen
Harald Hauge, f. 30.05.77, Oslo
Kristine Otmeim, f. 05.07.79, Oslo
Maria Lersch, f. 16.02.78, Oslo

LEDIGE STILLINGER

Oslo bispedømme

Sokneprest i Vestre Aker prosti med Ris sokn som tjenestested

Ris menighet dekker områdene Vinderen, Slemdal og Holmenkollen, i bydel Vestre Aker. Innbyggertallet er 18.500 – hvorav 14.900 er medlem av Den norske kirke.

Det er ca 200 dåp, ca 180 konfirmanter, ca 100 gravferd og rundt 30 innensokns vigslar i året.

Menigheten har 2 kirker.

Ris kirke ble bygget i 1932. Nytt orgel er under bestilling.

Holmenkollen kapell ble reist i 1902 og gjenreist i 1996 etter brann i 1993. Kapellet ligger ved Holmenkollen Riksanlegg. Kjelleren er innredet som menighetslokale.

Ris menighetshus ligger ved Ris kirke, har store gode forsamlingslokaler. Kontorlokaler for ansatte er plassert her. Innenfor menigheten ligger 3 barneskoler, 2 ungdomsskoler, 2 spesialskoler og 1 privat barne- og ungdomsskole. Rishaven barnehage drives av menigheten og har 30 barn fordelt på 2 avdelinger i egne lokaler i menighetshuset på Ris. Det er flere institusjoner innen helsesektoren: bl.a. Vinderen Bo og Servicesenter, 2 dagsentre og Diakonhjemmet.

Menigheten betjenes nå av 3 prester, kateket og menighetsforvalter i heltidsstillinger. I tillegg er det deltidstillinger for kantor og organist i begge kirker, kirketjenere og kontorsekretær. Menigheten lønner soknediakon i full stilling og vaktmester i deltidstilling.

Konfirmentarbeid er felles ansvarsområde for sokneprest, kapellan I og kapellan II og kateket. For øvrig har kapellan I særlig ansvar for kontakt med menighetens diakonale arbeid, og kapellan II for kontakt med barne- og ungdomsarbeidet i menigheten.

Det er i prostiet tilsatt ungdomsprest i full stilling med særlig ansvar for arbeidet i SVURR- menighetene (Skøyen, Voksen, Ullern, Røa og Ris).

Menighetsrådet har årlige plandager sammen med stab med fokus på strategi og handlingsplaner. Satsingsområder er for tiden lederutvikling, trosopplæring, barne- og ung-

domsarbeid og diakoni.

Ris menighet har mange frivillige medarbeidere som er med i gudstjenester, søndagsskole, speiderarbeid, konfirmantgrupper og leir, ungdomsklubb, korvirksomhet for alle aldersgrupper, småbarnstreff, eldretreff, Lørdagskafe for psykisk utviklingshemmede, Alphakurs, misjonsgrupper og besøktjeneste. Det holdes for tiden åpne møter i Holmenkollen kapell annenhver uke.

Ris menighetsråd ønsker en sokneprest som

- kan være en samlende åndelig leder
- evner å skape gode samarbeidsforhold, trivsel og engasjement blant medarbeidere i alle aldersgrupper
- kan formidle evangeliet til hele menigheten og lokalsamfunnet, og utvikle gudstjenesten til det samlende kraftsenter
- kan videreutvikle samarbeidet med bydel og nærmiljø for å synliggjøre vårt ønske om å være en levende, nær og tilgjengelig menighet
- har lederegenskaper, administrativ dyktighet, samarbeidsevne og arbeidskapasitet.

Det er tjenestebolig for soknepresten i Tennisveien 1 på Slemdal, 10 minutters gangavstand fra Ris kirke og menighetskontorene. Boligen er en stor villa bygget i 1915, fullstendig renoverert i 1991/92. Den inneholder 3 stuer og stort kjøkken i 1. etasje, 5 soverom/kontor og bad i 2. etasje. Det er stor hage rundt huset.

Stillingen har Vestre Aker prosti som tjenestestedistrikt. Dette innebærer at soknepresten kan bli pålagt av prosten å bistå med tjenester i nabomenighetene.

Oslo bispedømmeråd ønsker flere kvinner i ledende prestestillinger. Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lønnes i kode 0930 – Sokneprest i lønsspennet l.tr. 50–62. Pensjonsinnskudd i Statens Pensjonskasse. Godtgjørelser etter gjeldende satser.

Nærmere opplysninger fås ved henvendelse til Vestre Aker prosti v/ prost Trond Bakkevig tlf 22 59 17 30 eller til Ris menighetskontor tlf 23 22 20 00.

Skriftlig søknad med CV, godkjente vitnemål, relevante attester og referanser må være Oslo Bispedømmeråd, Postboks 9307 Grønland, 0135 OSLO i hende innen 18. mars 2005.

Oslo bispedømme

Sokneprest i Søndre Aker prosti med Bøler sokn som tjenestested i Oslo bispedømme

Søndre Aker prosti utgjør sørøstre del av Oslo by og har 8 prestegjeld og 12 sokn. Folketallet er 118 376 (2004) og medlemstallet i Den norske kirke er 85 903 (2005).

Bøler sokn hører inn under Østensjø bydel og har en befolkning på 13 356 og et medlemstall i Den norske kirke på 9 698. Bebyggelsen består vesentlig av boligblokker, rekkehus og noe spredt villabebyggelse. Fem større boligfelt er under utbygging, og nye boligfelt planlegges.

Det finnes ingen andre kristne kirkesamfunn eller frivillige organisasjoner med fast arbeid i soknet utenom Adventistsamfunnet, som har egen kirke og barneskole.

I Bøler er det ett prekensted, Bøler kirke, som ble innviet som interimskirke i 1960. Med tilstøtende kirkesal og galleri rommer den ca 350 mennesker. I underetasjen er det rom for ungdomsarbeid og barnehage. Menighetshuset har kontorer, menighetssal, peisestue og kjøkken. Oppføring av nytt kirkebygg er vedtatt, og arkitektkonkurranse er avholdt. I Bøler menighet er det forventninger til dette. Samtidig med kirkebyggingen er menigheten opptatt av å nå videre ut, og til det kreves et inspirerende og strategisk lederskap. Arbeidet med både kirkebygg og menighetsutvikling vil stå sentralt i sokneprestens tjeneste.

I menigheten er gudstjenesten hovedsammenheng, og det legges stor vekt på gudstjeneste-arbeidet. Det satses mye på barne- og ungdomsarbeidet.

Menigheten har aktiviteter for barn og unge, bibelstudiegrupper, kirkeringer og misjonsforeninger. Det diakonale arbeidet består i hovedsak av hyggetreff, besøkstjeneste og oppsøkende arbeid. Menigheten har gode erfaringer med Alpha-kurs, og det har også vært satset bevisst på særskilte temakvelder. Menighetssalen har på dagtid vært leid ut til norskkurs for innvandrerkvinner.

I Bøler er det to seniorsentre der prestene holder andakt. Et sykehjem betjenes for tiden av egen prest i halv stilling. Innenfor menighetens grenser er det tre barneskoler, to ungdomsskoler og en videregående skole. Kontak-

ten med skolene fordeles mellom prestene.

Konfirmanntiden starter i januar med konfirmasjon i september. Antall konfirmanter (i år over 60) er stigende. Ungdomsklubben «Bomba» og ungdomskoret «Cruz» samles ukentlig. Et lederteam av ungdom og to korledere er gode medhjelpere i dette arbeidet. I Bøler kirke døpes over 50 barn hvert år, og omkring like mange utensokns. Prestene har dåpssamtaler med alle. Tallet på begravelser er ca 150 årlig.

Menighetens geistlige betjening er: Sokneprest, kapellan, med hovedansvar for barne- og ungdomsarbeidet, herunder konfirman-tene og en kapellan i delt stilling (i kombinasjon med annen menighet). Hertil kommer menighetsforvalter i hel stilling. Kontorhjelp, kirketjener, organist og diakoniarbeider, barnearbeider og ungdomsarbeider har alle del-tidsstillinger.

I prostiet holdes det ukentlige morgensamlinger for prestene, samt jevnlike sokneprest-samlinger som ledes av prosten.

Som sokneprest ønskes en person som kan være åndelig leder og ellers har bred ledererfaring. Administrativ dyktighet, personlig egnethet, gode samarbeidsevner og evne til å arbeide selvstendig, vil bli vektlagt.

Soknepresten har sitt tjenestested i Bøler sokn, enkelte tjenester ellers i tjenestedistriktet / prostiet kan også pålegges.

Målform er bokmål.

Det er ikke knyttet tjenestebolig til stillingen.

Oslo bispedømmeråd ønsker flere kvinner i ledende prestestillinger. Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lønnes i kode 0930 – Sokneprest i lønsspennt l.tr. 50–62. Pensjonsinnskudd i Statens Pensjonskasse. Godtgjørelser etter gjeldende satsar.

Nærmere opplysninger fås ved henvendelse til Søndre Aker prosti v/ prost Tore Kopperud tlf 23 16 72 80 eller til Bøler menighetskontor tlf 22 26 24 54 v/ sokneprest Thor Evje.

Skriftlig søknad med CV, godkjente vitnemål, relevante attester og referanser må være Oslo bispedømmeråd, Postboks 9307 Grønland, 0135 OSLO i hende innen 18. mars 2005.

Borg bispedømme

Sokneprest med tjenstedistrikt Sarpsborg prosti i Borg bispedømme under Den norske kirke og med Idd, Asak, Enningdal og Tistedal sokn som særskilte arbeidsområder

Soknene er det ene av to samarbeidsområder i Halden kommune. De strekker seg fra delet med Aremark i nord til svenskegrensen i sør, ca. 40 km. Fra Fredriksten festning til svenskegrensen i øst er det ca. 20 km. Soknene utgjør til sammen ca. 460 km² og er fra nord til sør: Asak med 5100 innbyggere, Tistedal med 2100 innbyggere, Idd med 4500 innbyggere og Enningdalen med 850 innbyggere.

Soknene har 4 kirker og ett kapell: Asak kirke, Tistedal kirke, Idd middelalderkirke, Prestebakke kirke og Søndre Enningdalen kapell. Videre holdes noen gudstjenester på Kornsjø.

Her er til sammen 6 barneskoler, 1 ungdomsskole og 1 videregående skole. Ansvar for kontakten med skolene fordeles mellom prestene. Det er 2 sykehjem og 1 opptreningssenter, hvor prestene i samarbeid med diakoniarbeider jevnlig holder andakter.

Oppslutning om de kirkelige handlingene er god. Samtidig er det et godt potensiale for dåpsopplæring og menighetsbygging. I flere av menighetene drives det et godt barne- og ungdomsarbeid, særlig med utgangspunkt i de frivillige kirkelige organisasjoner. I Idd sokn drives et godt mannsarbeid, som støtter dels menigheten og dels misjonen. Forholdet mellom menighetene og organisasjonene er meget godt. Likeledes forholdet til frimenighetene. Halden er en av Norges største frikirkekommuner. I kommunen sett under ett er en forholdsvis stor prosent av befolkningen tilsluttet kirkesamfunn utenom Den norske kirke.

Soknene betjenes av sokneprest og to kapellaner. Arbeidsfordelingen følger stort sett menighetsgrensene. Soknepresten sitter i Idd menighetsråd og har ansvar for konfirmantarbeidet i soknet. Antall konfirmanter har de siste årene vært 50-60.

Det arbeides med å skaffe kateket eller annen kvalifisert hjelp til konfirmantundervisningen. For øvrig vil arbeidsfordelingen mellom prestene bli vurdert.

Det er et aktivt diakonalt engasjement i prestegjeldet. Det er tilsatt en diakoniarbeider i halv stilling.

Organisttjenesten i soknene er blitt styrket de senere årene. Asak og Tistedal sokn har felles organist i hel stilling. Idd sokn har organist i 60 prosent stilling, og Enningdalen sokn 30 prosent. De øvrige tjenestene ivaretas ved hel- og deltidsstillinger.

All kontortjeneste skjer på «Kirkens hus» i Halden sentrum. Soknepresten har sitt eget kontor her, hvor de to samarbeidsområdene og kirkevergen er samlet. Dette gir gode muligheter for å kunne virke i et godt arbeidsfellesskap hvor man kan trekke veksler på hverandre samt arbeide ut fra en stabstenking. Det er tilsatt daglig leder i hel stilling for de fire soknene. Daglig leder utfører all kirkebokføring og er kontorhjelp for prestene.

Målform i kirke og skole er bokmål.

Presteboligen er bygget i 1996 og er derfor i god stand. Boligen består av to hele etasjer pluss kjeller. Grunnflaten er ca. 90 m². 1. etasje inneholder romslig gang, vaskerom, lite wc, kjøkken med innlagt kjølehjørne, stor stue samt en mindre TV-stue. 2. etasje har fire soverom, bad og et stort kott. Lettstelt hage på ca. 1 mål. Boligen ligger i et attraktivt boligfelt like i nærheten av Fredriksten festning. Det er kort avstand til Halden sentrum. Likeledes kort avstand til barneskole, ungdomsskole og videregående skole. Det er også et deilig fri-luftsområde like i nærheten av boligen.

Fra boligen er det følgende avstander: Søndre Enningdalen kapell 30 km, Kornsjø 30 km, Prestebakke kirke 20 km, Idd kirke 5 km, Tistedal kirke 3 km og Asak kirke 6 km. Skyssgodtgjørelse etter offentlig regulativ.

Presten har plikt til å bo i boligen som stilles til rådighet. Boligen er tjenestebolig i henhold til husleielovens §11-3. Dette gir leieren færre rettigheter enn ved leie av annen bolig.

Borg bispedømme har et godt etablert veiledningsapparat.

Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lyses ut i stillingskode 0930 i lønsspenn 52-60.

Til lønnen kommer særlige regulativmessige godtgjøringer. Skyssgodtgjørelse etter gjeldende regler.

Tilsetting skjer i henhold til gjeldende

regelverk. Stillingsinnehaver må forholde seg til de endringer som måtte komme som følge av tjenesteordning for menighetsprester.

Nytt tjenstedistrikt og tjenestested forutsetter godkjenning i Borg bispedømmeråd.

Nærmere opplysninger fås på Borg bispedømmekontor, tlf. 69 30 79 00 eller på Idd menighetskontor, tlf. 69 17 95 30.

Søknad med CV, vitnemål, referanser og attester, må være Borg bispedømmeråd, Postboks 403, 1601 Fredrikstad i hende innen 1. april 2005.

Borg bispedømme

Kapellan i Sarpsborg prosti i Borg bispedømme under Den norske kirke med tjenestested Tune og Holleby sokn

Tune og Holleby sokn ligger i Sarpsborg kommune. Holleby er et landsbygd sokn et folketall på ca 850. Tune er et bynært sokn med et folketall på ca 6500. Til sammen utgjør soknene ca 65 km².

Tune kirke er hovedkirken. Menigheten feiret tusenårsjubileet for Tune kirkested i 1999. Den nåværende kirken ble bygd i 1910. Den rommer 700 mennesker. Der er det gudstjeneste hver søndag og alle bevegelige helligdager unntatt 2. dagene.

Holleby kirke har gudstjeneste 1. og 3. søndag i måneden (noe mindre i sommermånedene) og 2. dagene. Kirken rommer 200 mennesker.

Det er 4 barneskoler og 1 ungdomsskole i soknene. Dessuten ligger Høgskolen i Østfold, avd. realfag i prestegjeldet, likeså Handelshøgskolen BI Østfold og Kalnes videregående skole for landbruksfag. Ansvaret for grunnskolene er delt mellom prestene.

Tingvoll sykehjem ligger i Tune sokn. Der er det andakt hver uke. Andaktene går på omgang mellom prestene i Greåker og Tune.

Det er et aktivt kirke- og kristenliv i soknene. I menighetssammenheng kan den rike korvirksomheten for barn og ungdom spesielt nevnes. Forholdet mellom offisielle og frivillige organer er åpent og tillitsfullt.

Bjørnstad bedehus (Normisjon) ligger i

Tune og Jelsnes bedehus i Holleby sokn. Begge bedehus har en omfattende virksomhet for alle alderstrinn.

Stenbakk misjonssenter som eies av Det norske misjonsselskap (NMS), ligger i Holleby sokn.

Tune menighet har egen samarbeidsavtale med NMS.

Søkningen til gudstjenestene er noe ujevn. På de store høytidene og ved familiegudstjenester er den meget god.

Soknene betjenes av sokneprest, kapellan, kateket og kantor i fulle stillinger, og deler daglig leder og kontorsekretær med nabosokkene Greåker og Solli. Holleby kirke har organist i 20 % stilling.

Kirkevergen, prosten og de fem soknene i Sarpsborg Vest har felles kontorlokaler i Tune rådhus, med kontorer for til sammen 22 tilsatte inkludert prestene. Dette åpner for et sterkere samarbeide mellom flere sokn, i lys av nye tjenesteordninger.

I samarbeid mellom stabene og menighetsrådene setter prestene opp halvårslige tjenesteplaner. Prestene i Tune og Holleby har hittil hatt hver sine kontor- og tjeneste uker. Arbeidsoppgavene i prestegjeldet søkes fordelt mellom prestene, kateket og stab for øvrig. Soknepresten er med i menighetsrådet i Tune og kapellanen i Holleby. Kateketen har ansvaret for konfirmantopplegget. Det er til sammen ca 60 konfirmanter i året. Prestene har gjerne en konfirmantgruppe hver. Det er gjennomsnittlig ca 70 begravelser i året, 100 dåp og 40 vigslor.

Avstanden fra Tune kirke til Holleby kirke er 8 km og fra Tune kirke til Tune rådhus 1 km.

For tiden er det ikke bolig til kapellanen i Tune.

Målformen i kirke og skole er bokmål.

Borg bispedømme har et godt etablert veiledningsapparat.

Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lyses ut i stillingskode 0922 i lønsspenn 45-56.

Til lønnen kommer særlige regulativmessige godtgjøringer. Skyssgodtgjørelse etter gjeldende regler.

Tilsetting skjer i henhold til gjeldende regelverk. Stillingsinnehaver må forholde seg

til de endringer som måtte komme som følge av tjenesteordning for menighetsprester.

Nytt tjenstedistrikt og tjenestested forutsetter godkjenning i Borg bispedømmeråd.

Nærmere opplysninger fås på Borg bispedømmekontor, tlf. 69 30 79 00 eller på Tune menighetskontor, tlf. 69 11 67 09.

Søknad med CV, vitnemål, referanser og attester, må være Borg bispedømmeråd, Postboks 403, 1601 Fredrikstad i hende innen 1. april 2005.

Borg bispedømme

Soknepreststilling i Sarpsborg prosti med tjenestested Varteig sokn i Borg bispedømme under Den norske kirke

Med forbehold om bispedømmerådets godkjenning, vil Varteig sokn bli utvidet med Hafslundsøy som til nå har vært del av Tune sokn. Et nytt Varteig menighetsråd vil fra høsten av lede det menighetsbyggende arbeidet i en ny arbeidsenhet, som på forhånd er integrert skolemessig og som kommuneområde.

Det nye Varteig sokn får et flateinnhold på 65 km², med et folketall på ca 5.000 fordelt med ca 2.800 i gamle Varteig og 2.200 på Hafslundsøy. De geografiske avstandene i soknet er forholdsvis beskjedne.

Gamle Varteig har vært en typisk land- og skogbruksbygd, men i det siste årene har det kommet til flere nybyggerfelt, hvor mange unge familier har bosatt seg. Det er kort vei til Sarpsborg og noe bussforbindelse. Hafslundsøy er en landlig og trivelig kommunedel med bymessig preg.

Kirker og prekensteder

Varteig kirke er en tradisjonell, hvit trekirke fra 1859 med 245 plasser. Hafslundsøy kirke er en moderne og rommelig arbeidskirke fra 1995 med 190 sitteplasser. Det holdes 5 gudstjenester i året på Hasle menighetssenter. Dette ligger i et av Varteigs tettbebyggelser hvor mange unge familier er bosatt. Det er også en barnehage i tilknytning til menighets-senteret.

Skoler og institusjoner

Det er 2 skoler innenfor soknet. Varteig skole har ca 450 elever fra 1.-10. klasse. Hafslunds-

øy skole har ca 200 elever fra 1.-7. klasse. Elevene her går på ungdomsskole i Varteig. Ved Varteig kirke ligger Vartun Bo- og servicenter hvor sokneprest og den ene organisten holder andakt annenhver uke. I det nye soknet er det 3 barnehager og én barnepark.

Kirkelig og kristelig virksomhet i soknet

I Varteig kirke er det gudstjeneste 3 søndager i måneden. Sokneprest og kirkestab har i utgangspunktet felles frihelg. I Hafslundsøy kirke er det gudstjeneste annenhver uke og på førstedagene i høytidene. Prostipresten skal gå inn i tjenesten i det nye soknet tilsvarende en halv stilling, og vil bidra med to gudstjenester i måneden.

Det nye soknet vil få gjennomsnittlig ca 55 dåp, 50 konfirmanter, 25 vigslar og 35 begravelser i året.

Varteig menighet har kommet godt i gang med trosopplæringsarbeidet. Frivillige driver et utstrakt barnesangarbeid som når en stor del av de dømte i menigheten. Dette består av babysang/småbarnsang (1-3 år) og Minsten (3-6 år). Det er også et menighetskor i Varteig, som deltar ved flere gudstjenester. Barnesangarbeidet har gitt gode ringvirkninger i forhold til en økende gudstjenesteoppslutning blant unge familier og i oppslutningen rundt utdeling av 4-årsboka.

Menigheten har et aktivt og engasjert diakoniutvalg som jobber tett sammen med soknepresten om besøkstjeneste og andre diakonale tiltak. Det er også et gudstjenesteutvalg som samarbeider med prestene om gudstjenestetilbudet.

NMS, NLM, Normisjon og KFUK/M har betydelig aktivitet i gamle Varteig. Forholdet mellom dem og kirken er preget av et godt samarbeidsklima. Ungdomsklubben Ørnredet, og Ise kristelige ungdomskor med tilknytning til Normisjon, er sterkt inne i konfirmentarbeidet.

På Hafslundsøy har Normisjon sin aktivitet i kirkebygget. Her er et godt speiderarbeid knyttet til NSF. IOGT og Røde Kors er også samarbeidspartnere. Menighetsutvalget har vært paraply for en bred virksomhet.

Det er ønskelig at søkeren har interesse for det menighetsbyggende arbeid som her er nevnt

Det legges vekt på bred kompetanse, selv-

stendighet, evne til å ta initiativ og til samarbeidsevne med ansatte og frivillige, menighetsråd, utvalg og de nevnte kristelige lag og foreninger som finnes i soknet.

Kirkelig betjening

Nye Varteig sokn skal betjenes av sokneprest og prostiprest, der prostipresten vil dele sin tid mellom dette nye samarbeidsområdet og resten av prostiet. Kateket og daglig leder har hver 50 % stilling. Organisten i Varteig kirke har 50 %-stilling og organisten i Hafslundsøy 20 %-stilling. Kateketen leder konfirmantundervisningen og har det administrative ansvaret for denne. Prestene deltar i undervisningen. Kateketen og prestene samarbeider om oppfølging av ledere, og om skole/kirkesamarbeidet. Fellesråd og kirkeverge vurderer om kateketressursene er tilstrekkelige i forhold til det nye soknet.

Målform

Målform i kirke og skole er bokmål.

Avstander

Det er korte avstander og gode veier i soknet.

Beskrivelse av bolig

Det følger boplikt med stillingen, og boligen er plassert midt i bygda like ved kirke og menighetskontor, og med gåavstand til skolen. Boligen er fra 1861 og restaurert i flere omganger. Den pusses opp til ny sokneprest.

Grunnflaten er på ca 200 m² og inneholder i 1. etg. 2 stuer, 4 soverom, kontor, kjøkken, vaskerom, bad med dusj og 2 WC. I 2. etg. er det 2 soverom + et stort åpent loft. Denne etasjen er imidlertid ikke restaurert. Det hører med forholdsvis ny dobbel garasje med vedskjul, stor gårdsplass og hage med noen frukttrær.

Presten har plikt til å bo i boligen som stiles til rådighet. Boligen er tjenestebolig i henhold til husleielovens §11-3. Dette gir leieren færre rettigheter enn ved leie av annen bolig.

Borg bispedømme har et godt etablert veiledningsapparat.

Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lyses ut i stillingskode 0930 i lønsspenn 50-58.

Til lønnen kommer særlige regulativmessige godtgjøringer. Skyssgodtgjørelse etter gjeldende regler.

Tilsetning skjer i henhold til gjeldende regelverk. Stillings innehaver må forholde seg

til de endringer som måtte komme som følge av tjenesteordning for menighetsprester.

Nytt tjenstedistrikt og tjenestested forutsetter godkjenning i Borg bispedømmeråd.

Nærmere opplysninger fås på Borg bispedømmekontor, tlf. 69 30 79 00 eller på Sarpsborg menighetskontor, tlf. 69 12 46 00.

Søknad med CV, vitnemål, referanser og attester, må være Borg bispedømmeråd, Postboks 403, 1601 Fredrikstad i hende innen 1. april 05.

Bjergvin bispedømme

Prost i Midhordland prosti i Bjergvin bispedømme

Embetet som prost i Midhordland er ledig frå 1. oktober 2005.

Prosten leier prestenesta i prostiet, gjer teneste som kyrkjelydsprest etter fastsetjing av biskopen, hjelper biskopen i embetsutøving og utfører elles dei gjeremåla som ligg til prosteembetet. Etter biskopen si avgjerd vert prosten inntil vidare også sokneprest i Os.

Bjergvin bispedømme har ein samlande visjon: «Saman vil vi gjera Kristus kjend, trudd, elska og etterfylgd». I åra 2005-2008 vil bispedømmet søkja å gjera visjonen verkeleg ved at ein arbeider «saman som medarbeidarar, saman om trusopplæringa, saman om gudstena, saman som forvaltarar». Prostane er sentrale medarbeidarar i gjennomføringa av denne strategien.

Prosten leier prestenesta i prostiet og ivaretek arbeidsgjevar sin styringsrett overfor prestane. Prosten godkjenner arbeidsplanar for prestane, syter for tilrettelegging av fridagar, gjennomfører medarbeidersamtalar og har årlege prostevitjingar. Prosten har avgjerdsmynde i samsvar med delegasjonsreglementet og samlar prestane til jamnlege konvent der fagleg utvikling, samråding og fellesskap vert ivareteke. Biskopen legg til rette for arbeidsvegledning og kompetanseutvikling for prostane, og kaller javnleg saman til prostemøte.

Embetet som prost set krav til evne og vilje til å samarbeid og medarbeiderskap og til å motivera medarbeidarar og kyrkjelydar. I det heile vert det forventa at prosten skal vera pro-

stiet sin sentrale inspirator. Røynsle som leiar vil verta vektlagt.

Midhordland prosti omfattar fire sokn – Os, Austevoll, Fusa og Samnanger. Sokna fell saman med kommunane med same namn. Frå Osøyro kjem ein til Fusa og Samnanger på under ein time og til Austevoll på 1 1/2 time. Kommunane er ulike i folketal, Os med 14800 innbyggjarar, Austevoll 4450, Fusa 3700 og Samnanger 2300. Kommunane ligg i ein halv-sirkel aust og sør for storkommunen Bergen.

I dei fire sokna er det 9 prestar i arbeid. Ein av dei er prostiprest og har inntil vidare oppdrag også i eit anna prosti. To av prestane er tilsette av sokneråd.

Den kyrkjelege rådsstrukturen i prostiet er rasjonell, med fire sokneråd/fellesråd å samarbeide med. Prosten deltek i prostiforum saman med soknerådsleiarane og sokneprestane.

Os sokn fell saman med Os kommune med sentrum på Osøyro, omlag 30 km frå Bergen sentrum. Det er korte avstandar i kommunen, og ingen bur meir enn 20 minutt køyring frå Osøyro. Kollektivsambandet med Bergen er svært godt. Ein reknar med sterk folketilvekst i åra som kjem. Kommunen har eit allsidig næringsliv. Mange av dei yrkesaktive arbeider i nabokommunen Bergen. I kommunen er det 12 grunnskular, 2 vidaregåande skular og Kongshaug musikkgymnas (NLM). Fleire institusjonar innan helse- og sosialstellet ligg i kommunen.

Av folket i kommunen høyrer 13 500 inn under Den norske kyrkja. Soknet har to(tre) kyrkjer. Hovudkyrkja er frå 1870, ligg sentralt på Osøyro og har gudsteneste kvar sundag. Kyrkja har 600 sitjeplassar. Nore Neset kyrkje ligg sørvest i soknet 7 km frå sentrum og vart vigsla i år 2000. Der er det 200 sitjeplassar. Lyse kloster kapell frå 1663 er privateigd, har plass til knapt 100 personar og vert årlig nytta til to dåpsgudstenester, to skulegudstenester og nokre brurvigslar. I fleire krinsar og på ein alders- og sjukeheim vert det halde gudstenester. På fire institusjonar vert det halde andaktar. Talet på forordna gudstenester er 106. Dei siste åra har totalt gudstenestetale vore omlag 175.

Det er tre kyrkjegardar i soknet. To av dei ligg ved kyrkjene og den tredje på Kuventræ, omlag 3 km frå hovudkyrkja.

Statistikken for 2003 viser at soknet hadde 177 døypte, 180 konfirmerte, 36 brurvigslar og 98 gravferder. Tala stadfester at gjennomsnittsalderen er låg i Os. 25 % er 20 år eller yngre.

Os har tradisjon for eit godt samarbeid mellom kyrkje og skule. Det er utarbeidd ein detaljert plan for samarbeidet. Konfirmantarbeidet har vore lagt dels til skuletida og dels til samlingar på ettermiddag. Prosten tek til vanleg ikkje del i konfirmantarbeidet.

Os har for tida prost og kapellan I som fordeler tenestevoker likt mellom seg. Etter biskopen si avgjerd vil prosten inntil vidare leie pres-tetenesta i soknet og møte i sokneråd/fellesråd i Os. Prostiet har del i ei prostipreststilling. Deler av stillinga skal disponerast for Os. Ein ungdomsprest, som i hovudsak er løna av gjevart-nesta i kyrkjelyden, leier ungdomsarbeidet og tek del i konfirmantarbeidet, har ungdoms-gudstenester, men ikkje tenestevoker. Soknet har kateket, kantor, organist (20 %), kyrkjelydssekretær, barnesekretær (25 %) – og kyrkjevevje, kontorsekretær (75 %), driftsleiar og to kyrkjete-narar/kyrkjegardsarbeidarar. Det vert lagt til rette for prostesekretærstilling (15 %) Kyrk-jelydssekretæren fører for tida kyrkjebøkene. Kyrk-jekontora er svært tenlege. Dei ligg i ein fløy på Kyrkjetunet, sentralt på Osøyro.

Det store folketalet i kyrkjelyden er ei stendig utfordring til innsats og planlagt samarbeid. Eit stort korps av uløna medarbeidarar ber mykje av arbeidet. Soknerådet arbeider medvite med ein strategi som skal løyse ut dei gode kreftene. Gudstenestelivet står sentralt, er allsidig og prega av stor søknad til nattverden. Kyrkjelyden er engasjert i misjonsarbeid og er aktiv i prosjekt på fire kontinent.

Det er fem bedehus med varierende verksam-d. Tilhøvet mellom kyrkja og organisasjonslivet er godt.

Målforma er nynorsk. Søkjarar skal opplysa om dei kan nytta begge målformer.

Os prestegard ligg nær Os kyrkje. Prestebustaden er eit vakkert bygg frå 1924, som ligg i eit lite tun med fleire gamle, freda bygningar, omkransa av skulebygg, skuleplass og parke-ringsplass. I huset er det i første høgda tre stover, kjøkken og vaskerom med dusj og WC. I andre høgda er bad, toalett, heimekontor og fire soverom. Under heile huset er det god

kjellar med boder og eit arbeidsrom, i toppetasjen stort tørkeloft og fleire kott. Huset er i bra stand, men treng oppussing. Garasje og gammalt stabbur høyrer til bustaden. Hagen er på vel 1 mål. Restaurert naust med velhalden oselvar-båt ligg ved elva nedanfor prestegarden.

Til embetet høyrer tenestebustad med buplikt. For bruken av bustad blir husleige svard etter fastsette reglar. Den som blir utnemnd må finne seg i dei avgjerdene som måtte bli treft om leige og bruk, eventuelt også flytting av bustad.

Den som blir utnemnd, må rette seg etter tenesteordning for prostar. Vedkomande må finne seg i endringar i gjøremål og embetsdistriktet si utstrekning samt endringar i reglene om pensjon og aldersgrense.

Vi oppmodar kvinner til å søkje.

Lønnstrinn 61–65, herfra går vanleg pensjonsinnskot.

Nærare opplysningar om embetet ved bispeken eller stiftsdirektøren i Bjørgvin tlf. 55 30 64 70.

Søknad vert sendt tenesteveg (med kopi av vitnemål, attestar, CV og referansar) og må vera kome inn til Kultur- og kyrkjedepartementet, kyrkjeavdelinga, Postboks 8030, Dep. 0030 Oslo, innan 1. april 2005.

Sør-Hålogaland bispedømme

Embetet som prost i Nord-Helgeland prosti i Sør-Hålogaland Bispedømme

Prosten leder prestetjenesten i prostiet, gjør selv tjeneste som menighetsprest, bistår bispeken i dennes embetsutøvelse og utfører for øvrig de gjøremål som ligger til prosteembetet.

Nord-Helgeland prosti

omfatter de åtte kommunene Alstahaug, Leirfjord, Herøy, Dønna, Nesna, Lurøy, Træna og Rødøy, og har et innbyggertall på ca. 18.500. Det har grense mot Meløy kommune i nord, Vevelstad/Brønnøy i sør og Rana og Vefsn i øst. Prostiet har 10 menighetsprester samt prostiprest. Det omfatter 6 prestegjeld med 12 menighetsråd. Det er kateket i Alstahaug prestegjeld og i prestegjeldene Dønna/Herøy.

Det er tre videregående skoler i prostiet, en høyskole og tre sykehus. Tusenårsstedet for Nordland fylke er lagt til Alstahaug kirkested, og det nye museumsanlegget, tegnet av arkitektfirmaet Snøhetta AS, vil etter planene stå ferdig i år 2007. Målformen i prostiet er bokmål.

Alstahaug prestegjeld

omfatter Alstahaug og Leirfjord kommuner, og har i dag fire sokn. Det kan imidlertid bli sammenslåing av sokn allerede før neste menighetsrådsvalg. Soknene har til sammen 6 kirker i tillegg til fire prekensteder.

Prestegjeldet, som har ca. 9500 innbyggere, betjenes av prost, tre kapellaner, prostiprest og kateket.

I året 2003 var det i prestegjeldet 114 dáp, 28 vigslar og 86 begravelser.

Sandnessjøen har nytt menighetssenter der kontorer for de kirkelig tilsatte er lokalisert. Det holdes ukentlige stabsmøter, og samarbeidsklimaet i staben er meget godt.

Kommunikasjonene innad i prestegjeldet er gode. Det er videre gode bussforbindelser til Mosjøen jernbanestasjon, daglige hurtigbåt- og hurtigruteanløp i nord- og sørgående retning og flyplass bare 10 km fra Menighetssenteret.

Det er god dekning innen barnehage og skole til og med videregående, og samarbeidet mellom skolene og kirken er godt.

Prestegjeldet har et voksende barne- og ungdomsarbeid med bl.a. babysang, barnespel, ungdomskor, ungdomsklubb og skolelag.

Prestegjeldet har manns- og kvinneforening for Det Norske Misjonsselskap og foreninger for Normisjon og Norsk Luthersk Misjonssamband. Frelsesarmeen og pinsemenigheten har en del virksomhet i kommunen.

Det er sykehjem/eldresenter i Leirfjord, Sandnessjøen og Tjøtta. Her holder prestegjeldets prester andakter annen hver uke samt nattverdgdustjenester i forbindelse med de store høytidene.

Tjenesteforhold

Den som blir utnevnt, må rette seg etter tjenesteordning for proster. Vedkommende må finne seg i endringer i gjøremål og embetsdis-

triktets utstrekning samt endringer i regler om pensjon og aldersgrense.

Til embetet hører tjenestebolig med boplikt. Tjenesteboligen ligger vakkert til i Sandnessjøen, i en stor hage og er en to etasjers trebygning med grunnflate på 218 m², bygd i 1863. Boligen er tjenlig og velholdt. En del vedlikehold er imidlertid nødvendig.

Første etasje inneholder foruten to inngangsparti, kjøkken, fire stuer, gang og toalett. I tillegg er det tre rom som inntil for få år siden ble brukt til kontorer.

I andre etasje er det syv soverom, to bad og korridor. Det er stor kjeller med vaskerom, matrom og flere arbeidsrom.

For bruken av boligen svares husleie etter fastsatte regler. Den som blir utnevnt må finne seg i de bestemmelser som måtte bli truffet om leie og bruk, eventuelt også flytting av bosted.

Søkere må opplyse om de behersker begge de offisielle målformer.

Kvinner oppfordres til å søke.

Lønnstrinn 63-67. Herfra går vanlig pensjonsinnskudd.

For nærmere opplysninger, ta kontakt med Sør-Hålogaland bispedømmekontor, tlf. 75 54 85 00.

Søknad med kopi av vitnemål, attester og opplysninger om referanser sendes tjenestevei og må være kommet Kultur- og kirkedepartementet, Postboks 8030 Dep, 0030 Oslo innen 18. mars 2005.

Det teologiske Menighetsfakultetet søker

Fakultetslektor i sjelesorg

i 100 % stilling fra 1.8.2005.

Stillingen er en åremålsstilling over 5 år med mulighet til forlengelse inntil 5 år.

Ansvarsområde:

- undervisningsoppgaver på teologistudiet og på profesjonsutdanningene til kirkelig tjeneste
- undervisning i nyere emner på bachelor- og masternivå
- ledelse av pastoralgrupper
- sjelesorgsamtaler
- egnethetsvurdering

Stillingen inngår i Praktikumslærerkollegium med praktikumsrektor som nærmeste foresatte.

Vi ønsker en selvstendig og initiativrik medarbeider med følgende kvalifikasjoner:

- Cand.theol
- Pastoral-klinisk utdanning (PKU) eller tilsv.
- Erfaring som menighetsprest

Videre vektlegges

- eventuell institusjonspraksis
- akademisk kompetanse
- pedagogiske evner
- samarbeidsevne
- personlig egnethet

Nærmere opplysning om stillingen fås ved henv. til praktikumsrektor Halvor Nordhaug. Stillingen lønnes som fakultetslektor etter nærmere avtale. Medlemskap i Statens pensjonskasse.

Søknad merket "Fakultetslektor sjelesorg" må være oss i hende innen 11. mars 2005.

MF

Det teologiske
Menighetsfakultet

Pb 5144 Majorstuen,
0302 Oslo
Tlf.: 22 59 05 00
Faks: 22 59 05 05
E-post: post@mf.no

Aktuelt fra Luther Forlag

Faste – tid for åndelig lesning

Tre klassikere av Fredrik Wisløff

MED HAM TIL GOLGATA

Kr. 178

Aldri har Jesu lidelseshistorie vært så levende for meg som da jeg skrev denne boken. Med sinn og tanke fikk jeg følge ham på hans tunge gang opp til Golgata... Det som grep meg mest, var hans storhet i fornedrelsen. Under all sin kval åpenbarte han sin guddom... Ingen av mine bøker har stått mitt hjerte så nær som denne.

Fredrik Wisløff

MIN BØNNEBOK

Kr. 158

Klassisk andaktsbok med bibelsteder og bønner, tenkt til bruk morgen og kveld hver dag i tre måneder. Bibeltekstene er hentet fra 1930-oversettelsen.

HVIL DERE LITT

Kr. 198

Andaktsboken Hvil dere litt har vist seg å være slitesterk. Andaktene kjennes stadig aktuelle og mange erfarer at de er til hjelp for troen og livet. Fredrik Wisløff har en egen evne til å minne oss på at vi er i Guds hånd. I denne nye utgaven er språket forsiktig bearbeidet og bibeltekstene er hentet fra Bibelselskaps oversettelse 1978/1985.

30362-3 - 4
DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAK.
BIBLIOTEKET
PB 5144 MAJORSTUEN
0302 OSLO

Menighetsfakultetet

Luthersk Kirke Tidende
MF Ti, Lu
2005 Årg. 140 Nr 5

H05000335

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av praktisk Halvor Nordhaug, rektor Vidar L. Haanes, sokneprest Jan Otto Myrseth og instituttprest Berit Okkenhaug. «Fra bokfronten» redigeres av kapellan Morten Erik Stensberg. e-post: tangenmenighet@sensewave.com

REDAKSJON

Luthersk Kirke Tidende, Postboks 5144 Majorstua, 0302 Oslo.
Red. sekr.: Cand.theol. Tor Arne Berntsen
Tlf. 917 32 847
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirke Tidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-post adresse, eller evt. pr. post til redaksjonen.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirke Tidende v/Björg Gjelsvik,
Bok & Media AS Grensen 15 0159 OSLO.
Tlf. 22 00 87 70. Fax. 22 00 87 71.
e-post: bjorg.gjelsvik@bokogmedia.no

Pris kr. 490,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 6 annonsemøduler i LK:

1. 1/2 kvartside (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,- +moms
2. Kvartside (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,- +moms
3. Halvside (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,- +moms
4. Halvside (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,- +moms
5. 3/4 side (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,- +moms
6. Helseide (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,- +moms

ISSN 0332-5431

Lena Bergström

Å GI Plass TIL EN ANNEN

Om åndelighet, foreldrerollen og hverdagslivet

Gjenkjennelig, treffsikkert – og ikke uten glimt i øyet – om tidsklemme, utilstrekkelighet, trøtthet og dårlig samvittighet. Men først og fremst en bok som setter oss på sporet av en åndelighet som får plass i livet slik det er.

Kr 198,-

Aktuelt fra Luther Forlag

Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no